

upraven a zařízen, aby vyhověl úplně potřebě, jaké slouží dosud služebnost; kromě toho jest vjezd na louku čís. kat. 575 široký 2·50 m a v záhybu 2·80 m, kdežto vjezd na pozemku žalovaného jen 1·80 m široký, takže již z těchto okolností jasně vysvítá, že potřebě pozemku žalovaného dosud lépe vyhovuje vjezd po pozemku žalobkyně, uváží-li se, že žalovaný tudý sváží seno a otavu a k těmto jízdám potřebuje pohodlné a prostorné cesty. Vzhledem k tomuto stavu jde tedy vlastně o otázku, zda žalovanému může býti toto náležitě vydržené právo oduznáno proto, že dosud sice nemá, zříditi si však může stejně pohodlný příjezd po svém pozemku. K otázce této lze odpověděti jenom záporně. § 484 obč. zák. jedná jen o obmezování neúčelné šíře vykonávaných služebností a nepřichází v tomto případě ve zřetel s hlediskem zákona o nezbytných cestách, zejména jeho §u 24 nelze zajisté na platně nabýt věčná práva (na rozdíl od propůjčeného práva cesty nezbytné) použití. Vzhledem na průhlednost právní otázky není třeba názor tuto projevený blíže doličovat.

Čís. 3916.

Pokud ručí za nákupy pro manželovu domácnost manželka sama a pokud ručí za ně manžel.

(Rozh. ze dne 28. května 1924, Rv I 359/24.)

Žalobu obchodní firmy na Marii K-ovou o zaplacení předmětů, odebraných pro domácnost, procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal dle žaloby. Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu a vrátil mu věc, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Dovolání jest opodstatněno. Odvolací soud vychází z názoru, že za nákupy manželky, učiněné na úvěr pro manželovu domácnost ručí v první řadě manželka jako smluvní strana a vedle ní manžel podle §u 1042 obč. zák., a vyslovuje zejména, že žalovaná je povinna zaplatiti za potřeby odebrané pro domácnost, když je sama objednávala a nehlásila výslovně, že objednává z manželova příkazu. Dle §u 91 obč. zák. nese náklad na vydržování domácnosti manžel. Dle §u 92 obč. zák. přispívá manželka manželovi ve vedení domácnosti a vykonává nebo nechá vykonávati jeho příkazy. Jest tedy k vedení domácnosti oprávněna, zastává v něm manžela a má plnou jeho moc, by opatřila potřeby pro domácnost. Dle §u 1029 obč. zák. řídí se objem plné moci, není-li zvlášť vymezen, dle obstarávaného předmětu a jeho povahy. Tím, že manželka osobně nakupuje na úvěr potřeby pro domácnost, není ještě rozřešena otázka, zda činí tak na účet vlastní či manželův. Aby manželka, nakupující potřeby pro domácnost, výslovně prohlašovala, že tak činí za manžela, nebude vždy potřebí, prohlášení taková mohou se státi mlčky, činy konkludentními, není-li dle okolností po-

chyb, že jde o nákupy pro domácnost manželovu v mezích jejich potřeb, a že manželka zřejmě jedná na účet manželův. I úmysl stran pro koho a na čí účet se nakupuje, posuzovati jest podle okolností případu podle pravidel poctivého právního styku (§§ 863, 914 a 1029 obč. zák.). Dle těchto hledisek nutno řešiti otázku, kdo byl smluvní stranou při odběru pro domácnost a jako smluvník míněn. Třebaže zákon prodávati potřeb pro domácnost na manželčinu objednávku neukládá výslovně, by zkoumal, za koho a za čí účet se objednávka děje, a třebaže nestanoví nikde duměnky, že děje se tak na účet manželův, vyžaduje toho poctivost právního styku, by i prodávatel vzal zřetel k takovým okolnostem případu, z nichž plyne, že smluvníkem má býti manžel, že se nakupuje na jeho účet, jeho jménem a že manželka jeho záležitost obstarává, a aby považoval v takových případech za smluvníka samotného manžela. To došlo výrazu i v písemnictví, které zásadně při obstarávání potřeb pro domácnost uznává zástupčí postavení manželky (*»Schlüsselgewalt«* srov. Krainz-Ehrenzweig: System §§ 123 a 434; Anders: Familienrecht str. 98). Písemnictví pokládá tu manžela za jedině zavázaného, pokud se manželka sama zavázati nechtěla. I v judikatuře odůvodňuje se závazek manželův za manželčiny nákupy na úvěr buďto §em 1042 obč. zák. nebo shora uvedenou zástupčí mocí manželky. Ale v projednávaném případě netřeba se obíratí ručením manželovým, nýbrž ručením manželky. Tím, co uvedeno, není nikterak řečeno, že manželka za nákupy na úvěr pro domácnost neručí. Nespádají-li v rámec potřeb domácnosti dle okolností případu, nejde-li z okolností na jevo, že jednala při nákupu na manželův účet a jménem jeho, zejména dala-li manželka na jevo, že ona sama chce býti smluvní stranou, že ona zaplatí buď sama nebo vedle manžela, bude rozhodovati její vůle a vůle jejího smluvníka a bude dlužno chrániti i důvěru prodávatele, který úvěr chtěl poskytnouti manželce. Odporovalo by poctivému právnímu styku, by dodatečně v takových případech chtěla manželka poukazem na to, že jde o potřeby domácnosti, ujíti placení úvěru, který jen jí byl poskytnut vzhledem na její majetek. Soud odvolací vycházejí z názoru, že pouhá skutečnost objednávky manželkou stačí k založení jejího závazku, nezabýval se otázkou, mezi stranami spornou, zda dle okolností, jež žalobkyně pokládá za konkludentní činy, vyjadřující, že žalovaná sama chtěla býti považována za smluvní stranu a platiti a to ať již bez manžela nebo vedle něho, nebyl založen její vlastní závazek, a dále ani otázkou, zda výslovným slibem, že sama zaplatí, tak neučinila, nebo pak závazek svého manžela nepřevzala, i když se původně za smluvní stranu považovati nechtěla. Právní názor odvolacího soudu jest však vzhledem k tomu, co bylo již uvedeno, pokud nepřihlíží ke shora naznačeným okolnostem, mylným, zejména i pokud míní, že jen výslovný projev manželky, že nejedná za manžela, zakládá její závazek. Soud odvolací nevyřídil proto plně odvolání žalobkyně, vycházejí z názoru, že okolnosti žalobkyní tvrzené jsou nerozhodny. Úsudek odvolacího soudu, že žalovaná nedala na jevo, že chce objednávatí za manžela, odporuje již i zjištění prvního soudu, že dávala zasílati účty za odebrané zboží na manžela a tento že po většině na ně také platil. Tyto okolností pustil odvolací soud se zřetele.